

ΕΜΦΥΛΗ ΒΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΕΜΦΥΛΗ ΒΙΑ

ΑΙΤΙΑ ΚΑΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥ

Η αλήθεια είναι πως το φαινόμενο της βίας κατά των γυναικών δεν αποτελεί ένα μεμονωμένο ή ατομικό περιστατικό, αλλά είναι βαθιά κοινωνικό. Μέσα σε ένα πατριαρχικό περιβάλλον, που μας κοινωνικοποιεί στις διακρίσεις με βάση το φύλο και τον σεξισμό, μας μαθαίνει πως το γυναικείο φύλο είναι υποδεέστερο του αρσενικού, επιτρέποντας συστηματικές διακρίσεις, αρνητικές ή φοβικές κρίσεις, φυσικούς περιορισμούς και εκδηλώσεις μίσους εναντίον του. Ως φαινόμενο, επίσης, δεν εντοπίζεται σε μία κοινωνική ομάδα, αλλά διαπερνά τα όρια της φυλής και της κοινωνικής τάξης, ενώ μπορεί να λάβει πολλές μορφές βίας όπως την ενδοοικογενειακή βία, τη σεξουαλική κακοποίηση, το βιασμό, τη σωματεμπορία και τη σεξουαλική παρενόχληση στην εργασία. Ποια λοιπόν είναι τα βαθύτερα αίτια, που το πυροδοτούν και ποιες οι επιπτώσεις του τόσο στα ίδια τα θύματα, όσο και στην ίδια την κοινωνία;

Πρωταρχικά, ο σεξισμός μέσω της απόδοσης συγκεκριμένων ικανοτήτων στους άνδρες, όσο και στις γυναίκες οδηγεί αναπόφευκτα στη δημιουργία κοινωνικών απαίτησεων και προσδοκιών από το κάθε φύλο. Στις περισσότερες κοινωνίες, η αρενωπότητα είναι άρορητα συνυφασμένη με τη δύναμη και την κυριαρχία. Στον αντίτοδα, η θηλυκότητα είναι ταυτόσημη με τη σωματική αδυναμία, την υποτασή, την τρυφερότητα και τη φροντίδα. Με λίγα λόγια, η στερεοτυπική κοινωνική πραγματικότητα δεν επιτρέπει στους άνδρες να λυγίζουν και να είναι ευαίσθητοι και συγκαταβατικοί και αντίστοιχα στις γυναίκες να κατέχουν θέσεις εξουσίας και ισχύος. Παρόλο που η ισότητα των φύλων έχει επιτευχθεί σε μεγάλο βαθμό, τα επίσημα στατιστικά στοιχεία και οι έρευνες αποδεικνύουν το αντίθετο. Το μίσος ή η αντιτάθεια για τις γυναίκες βασίζεται σε σεξιστικές αντιλήψεις και προκαταλήψεις. Ο μισογυνισμός μπορεί να εκδηλωθεί με πολυάριθμους τρόπους, μεταξύ των οποίων η σεξουαλική διάκριση, η εχθρότητα, οι αντιλήψεις περί ανδρικής υπεροχής, η υποτίμηση των γυναικών και η βία κατά των γυναικών.

Προς επίρρωση των παραπάνω, η οικογένεια, ως πρωτογενής φορέας κοινωνικοποίησης συντελεί τον πιο ουσιαστικό ρόλο, όσον αφορά στη διαμόρφωση σωστών προτύπων και θητικών αξιών απέναντι στους νέους. Συγκεκριμένα, όταν δεν επικρατεί ισότητα ανάμεσα στους δύο γονείς μέσα στην οικογένεια και φέρονται ο ένας στον άλλο με στοργή, τότε οι κόρες δε δέπονται από αυτοεκτίμηση και δεν αντιλαμβάνονται τον ισότιμο ρόλο των δύο φύλων. Παράλληλα, σε ένα υγιές οικογενειακό περιβάλλον, οι άνδρες μαθαίνουν να σέβονται το γυναικείο φύλο και να μην επιχειρούν να το υποβιβάζουν με κανένα τρόπο, είτε με τη χρήση σωματικής βίας είτε ψυχολογικής. Εάν μεγαλώσουν σε ένα πατριαρχικό περιβάλλον, είναι πιθανόν να υποτιμούν τη γυναίκα. Στο σχολικό περιβάλλον, οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να μην είναι ανεκτικοί σε φανόμενα έμφυλης βίας. Τέλος, τα MME, με αποκορύφωμα το διαδίκτυο, προωθούν έντονα την έμφυλη - εκφοβιστική συμπεριφορά. Επεξεργασμένες πληροφορίες, δημοσίευση προσωπικών δεδομένων, σεξουαλική παρενόχληση και απειλές είναι ορισμένες από τις περιπτώσεις, που δεν είναι καθόλου αμελητέες. Επιπλέον, η υπερβολική έκθεση των ανθρώπων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης

και η άκριτη δημοσίευση των προσωπικών στιγμών, «επιτρέπει» σε ορισμένους επιτηδείους να πραγματοποιούν τις ανήθικες ορέξεις τους.

Για να αναδειχθούν όλες οι εκφάνσεις του ζητήματος, η έμφυλη βία έχει σημαντικό αντίκτυπο στα παιδιά, που τη βιώνουν μέσα στο οικογενειακό περιβάλλον. Τα παιδιά είναι ιδιαίτερα ευεπηρέαστα από τη βία μέσα στην οικογένεια, γιατί δεν έχουν τη δυνατότητα να την ελέγχουν και το μόνο που επιζητούν είναι ασφάλεια από τους γονείς. Συνεπώς, τα παιδιά αποδέκτες αυτής της βίας παρουσιάζουν αυξημένη επιθετικότητα και άχος, χαμηλή αυτοπεποίθηση και προβλήματα συμπεριφοράς, σε σχέση με παιδιά που διαβιούν σε ένα ήρεμο και ασφαλές οικογενειακό περιβάλλον. Αυτό μακροπρόθεσμα καθορίζει τις σχέσεις των παιδιών με τους συνομηλίκους, τις επιδόσεις τους στο σχολείο και γενικά την ψυχοσωματική τους υγεία. Επειδή ο γυναίκες υπερτερούν σε σχέση με τους άνδρες στην αποδοχή βίας, πιθανόν λόγω σωματικής αδυναμίας και διαιώνισης κοινωνικών στερεοτύπων, οδηγούνται σε σοβαρούς σωματικούς τραυματισμούς και πολλές φορές στο θάνατο. Σε ψυχική κλίμακα, διέπονται από αισθήματα φόβου απέναντι στο θύτη, αδυνατούν να απεγκλωβιστούν από την απειλητική- χειριστική του συμπεριφορά και διαιωνίζουν την κατάσταση. Ως απότοκο, υφίστανται κατάθλιψη και κοινωνική απομόνωση, εξαιτίας της ανικανότητάς τους να επικοινωνήσουν το πρόβλημα, που βιώνουν και της απεγνωσμένης προσπάθειας να «προστατέψουν» τον εαυτό τους από συναισθήματα ενοχής και ντροπής.

Σε κοινωνικό επίπεδο, διαιωνίζονται αρνητικά στερεότυπα μεταξύ των δύο φύλων, που οπισθοδρομούν την κοινωνία και διαρρηγγύουν το αίσθημα της κοινωνικής συνοχής. Ο φόβος και η ανασφάλεια των θυμάτων της έμφυλης βίας, υπερτονίζει την ανικανότητα των δικαστικών και θεσμικών αρχών να θέσουν αυστηρές ποινές, ώστε να προασπιστούν μακροπρόθεσμα περισσότερα άτομα και να επικρατήσει ένα αίσθημα κοινωνικής ασφάλειας. Παράλληλα, σε κοινωνική κλίμακα, επικρατεί κοινωνικός στιγματισμός των θυμάτων και πολλοί κατηγορούν τα θύματα ότι έχουν προκαλέσει αυτή τη συμπεριφορά και εξώθησαν το θύτη στην «τιμωρία» τους.

Συλλήβδην, παρόλο το νομοθετικό πλαίσιο, που προστατεύει ανθρώπους, που έχουν υποστεί έμφυλη βία το πιο σημαντικό είναι να αντιμετωπισθούν ριζικά τα στερεότυπα και οι προκαταλήψεις, που πυροδοτούν την έμφυλη και γενικότερα τη ρατσιστική βία. Κρίνεται επιτακτική η ανάγκη συνειδητοποίησης των διαστάσεων, που καταλαμβάνει το φαινόμενο αυτό και το κακό που κάνει στις επερχόμενες γενεές, μέσω της διαιώνισης των κοινωνικών στερεοτύπων. Είναι αναγκαία η συνειδητοποίηση ότι όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι και χρήζουν ίσης αντιμετώπισης. Ο καθένας οφείλει να «σπάσει» τη σιωπή του, αφού όμως πρώτα «σπάσει» την αποσιώπηση...